

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta (HE 120/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyVM 15/2024 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus yhdessä Ahvenanmaan maakunnan kanssa löytää valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä ratkaisun valmiuslain toimivaltuuksien soveltamisesta myös Ahvenanmaalla.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 83 §:n 1 momentti, 91 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 95 ja 98 §, sellaisena kuin niistä on 95 § osaksi laissa 280/2024, seuraavasti:

83 §

Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea voidaan myöntää hyvinvointialueelle, hyvinvointiyhtymälle, Helsingin kaupungille sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen eriytettäviin tehtäviin sekä muulle yhteisölle ja työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle. Kunnalle ja kuntayhtymälle

Eduskunnan vastaus EV 175/2024 vp

voidaan myöntää palkkatukea vain 87 ja 89 §:n nojalla, lukuun ottamatta Helsingin kaupunkia sen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen eriytettävien tehtävien osalta. Luonnolliselle henkilölle palkkatukea voidaan myöntää vain taloudelliseen toimintaan.

— — — — —

91 §

Tuella palkatun siirtäminen

Palkkatuen saaja voi siirtää tuella palkatun työsopimuslain 1 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisesti toisen työnantajan (*käyttäjäyryitys*) tehtäviin, jos työvoimaviranomainen on myöntänyt luvan tuella palkatun siirtoon. Siirron edellytyksenä on, että:

1) käyttäjäyryitys täyttää 83 §:n 1 momentissa sekä 3 momentin 1 ja 3—5 kohdassa tarkoitettua työnantajaa koskevat palkkatuen myöntämisen edellytykset;

— — — — —

95 §

55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Työvoimaviranomainen myöntää työnantajalle työllistämistukea 55 vuotta täyttäneen, vähintään 24 kuukautta tuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana työttömänä olleen työnhakijan palkkaamiseen työsuhteeseen. Tuki myönnetään kunnalle, kuntayhtymälle, hyvinvointialueelle taikka muulle yhteisölle tai työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle. Luonnolliselle henkilölle työllistämistukea voidaan myöntää vain taloudelliseen toimintaan.

Työllistämistuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että työsuhteeseen palkattavan työsopimuksen mukainen työaika on vähintään 25 tuntia viikossa tai, jos alan säännöllinen enimmäistyöaika on alle 37,5 tuntia viikossa, vähintään 65 prosenttia säännöllisestä enimmäistyöajasta. Työnantajan on myös sitouduttava maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaista ja koh- tuullista palkkaa kyseisestä työstä.

Työllistämistukea ei myönnetä, jos:

1) työnantaja on tuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana irtisanonut tuotannollisista tai taloudellisista syistä työntekijöitä, eikä työnantaja ole tämän jälkeen palkannut työntekijöitä siten, että työnantajaan työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä tuen myöntämishetkellä on vähintään yhtä suuri kuin työntekijöiden määrä irtisanomisajankohtana;

2) työnantaja on laiminlyönyt palkanmaksuvelvollisuuttaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja;

3) työnantaja on syylistynyt 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun menettelyyn;

4) työnantajalle on aiemmin myönnetty 55 vuotta täyttäneiden työllistämistukea tai 81 §:ssä tarkoitettua palkkatukea saman henkilön työsuhteesta aiheutuviin palkkakustannuksiin ja tuen päättymisestä on kulunut alle kolme vuotta;

5) työnantajalle on myönnetty saman henkilön palkkakustannuksiin muuta tukea;

6) tuella palkattavan palkka määräytyisi yksinomaan työn tuloksen perusteella; tai

Eduskunnan vastaus EV 175/2024 vp

7) työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös.

98 §

Tuki työolosuhteiden järjestelyyn

Työvoimaviranomainen voi myöntää tukea työnantajalle työolosuhteiden järjestelyyn (*työolosuhteiden järjestelytuki*), jos työhön palkattavan tai työssä olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää työvälineiden hankkimista tai työpaikalla tehtäviä muutoksia ja hankinnasta tai muutoksesta työnantajalle aiheutuvia kustannuksia on pidettävä työnantajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen merkittävinä. Työolosuhteiden järjestelytukea voidaan myöntää myös korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua.

Tuki myönnetään kunnalle, kuntayhtymälle, hyvinvointialueelle taikka muulle yhteisölle tai työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle. Luonnolliselle henkilölle työolosuhteiden järjestelytuki voidaan myöntää vain taloudelliseen toimintaan. Taloudellista toimintaa harjoittavalle työnantajalle työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena.

Työolosuhteiden järjestelytukena korvattavista kustannuksista sekä tuen enimmäismäärästä ja -kestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

valmiuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valmiuslain (1552/2011) 91 §:n 1 momentti, 99 §:n 2 momentti ja 103 §, sellaisina kuin niistä ovat 99 §:n 2 momentti laissa 1455/2016 ja 103 § laissa 706/2022, sekä *lisätään* 97 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 103 a § seuraavasti:

91 §

Työnvälityspakko

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023) tarkoitettujen työvoimaviranomaisten (*työvoimavi-*

Eduskunnan vastaus EV 175/2024 vp

ranomainen) osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*). Ahvenanmaan maakunnassa työnvälityspakosta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

14 luku

Työvelvollisuus

97 §

Työmääräys

Ahvenanmaan maakunnassa 1 momentissa tarkoitetun työmääräyksen antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus.

99 §

Työmääräystä annettaessa huomioon otettavat seikat

Alle seitsemänvuotiaan tai pysyvästi taikka pitkäaikaisesti sairaan lapsen huoltajalle saadaan antaa työmääräys työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä tarkoitetun työssäkäyntialueen ulkopuolelle vain, jos maanpuolustuksen kannalta tärkeän tuotannon ylläpitäminen sitä henkilön erityinen koulutus tai muu siihen rinnastettava syy huomioon ottaen välttämättä vaatii.

103 §

Työvelvollisuusrekisteri

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää työvelvollisuusrekisterin perustamisesta 3 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus vastaa rekisterin perustamisesta.

Työvelvollisuusrekisteri sisältää tietoja työvelvollisista ja työnantajista. Rekisteriin tallennetaan työvelvollisen tunnistetiedot. Rekisteriin voidaan lisäksi tallentaa tietoja työvelvollisen ammatista, koulutuksesta ja työllisyydestä sekä huoltovelvollisuudesta, työkyvystä ja käytettävyydestä. Rekisteriin tallennetaan lisäksi tietoja työnantajien nimistä ja tuotanto- tai palvelutoimialoista sekä toimipaikkojen sijainnista. Työkykyyn liittyvät terveydentilaa tai vammaisuutta koskevat tiedot saa tallentaa, jos tietojen käsittely on välttämätöntä niiden huomioon ottamiseksi 99 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. Rekisteriin tallennettavat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskus sekä työvoimaviranomaiset ovat työvelvollisuusrekisterin yhteisrekisterinpitäjiä. Työvoimaviranomaiset vastaavat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä

Eduskunnan vastaus EV 175/2024 vp

sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*, rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin kuin ne käsittelevät rekisterin tietoja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Kehittämisen ja hallintokeskus vastaa 1 momentissa säädetyn lisäksi rekisterin yleisestä toiminnasta ja käytettävyydestä, tietojen eheydestä, suojaamisesta ja säilyttämisestä sekä rekisteriin liittyvien palvelujen teknisestä toteuttamisesta. Kukin työvoimaviranomainen vastaa rekisterinpitäjän tehtävistä käsiteltävyydellään olevien tietojen osalta. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetyistä velvoitteista siltä osin, kun se päättää rekisterin perustamisesta. Lisäksi kehittäminen ja hallintokeskus vastaa tietojen luovuttamisesta työvelvollisuusrekisteristä niille tahoille, joille on laissa säädetty oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja työvelvollisista. Rekisteröity voi kuitenkin käyttää yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

Tiedot poistetaan työvelvollisuusrekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tämän lain II osan soveltaminen on päättynyt. Poistettavat tiedot arkistoidaan. Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

103 a §

Tiedonsaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittäminen ja hallintokeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada 103 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja rekisteröidyn lisäksi väestö- ja eläketurvarekistereistä sekä lääkintä- ja terveydenhuollossa työskentelevien henkilöiden tietoja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston rekistereistä, jos tiedot ovat tarpeen niille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittäminen ja hallintokeskuksella ja työvoimaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muilta viranomaisilta tietoja yritysten tai muiden yhteisöjen merkityksestä maanpuolustukselle tai maan talouselämän jatkuvuuden turvaamiselle, jos tiedot ovat tarpeen työvelvollisuuden taroituksenmukaisen toteuttamisen kannalta.

Työvelvollisuusrekisteristä voidaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovuttaa 95 §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden tietoja sosiaali- ja terveysministeriölle sekä aluehallintovirastolle, siltä osin kuin tiedot ovat tarpeellisia 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua työvelvollisuuden suunnittelua ja järjestämistä varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 175/2024 vp

Helsingissä 13.12.2024

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri